

توصیف مقابله‌ای زمان‌ها در انگلیسی و فارسی

ویراست دوم

رضا میرمندی

www.ketab.ir

تجرب

تهران ۱۴۰۰

توصیف مقابله‌ای زمان‌ها در انگلیسی و فارسی

رضی هیرمندی
ویراسته مرضیه نکوکار
ویراست دوم
چاپ اول ۱۴۰۰
شمارگان ۵۰۰
صفحه‌آرا: مرضیه نکوکار
طراح جلد: پاشا دارابی
چاپ و صحافی: پردیس دانش

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ و مخصوص کتاب بهار است

سرشناسه: هیرمندی، رضی، ۱۳۲۶
عنوان و نام پدیدآور: توصیف مقابله‌ای زمان‌ها در انگلیسی و فارسی / رضی هیرمندی؛ ویراسته مرضیه نکوکار.
وضعیت ویراست: ویراست ۲.
مشخصات نشر: تهران: کتاب بهار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۱۰۸ ص.: جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۶۷-۴۵-۳
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: چاپ قبلی: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، ۱۳۶۹، ۱۳۷۵.
یادداشت: کتاب‌نامه: ص: ۱۰۸.
موضوع: فارسی -- زمان

Persian language -- Tense

زبان انگلیسی -- دستور زبان تطبیقی -- فارسی

English language -- Grammar, Comparative -- Persian

فارسی -- دستور زبان تطبیقی -- انگلیسی

Persian language -- Grammar, Comparative -- English

دستور زبان تطبیقی -- زمان

Grammar, Comparative and general -- Tense

PIR ۲۶۸۳

ردمبندی کنگره:

۴ فا ۵

ردمبندی دیویی:

۸۷۰۳۶۷۷

شماره کتاب‌شناسی ملی:

فیا

اطلاعات رگورد کتاب‌شناسی:

فروش اینترنتی: www.ketabebahar.com

فروشگاه: انتشارات آگاه، خیابان انقلاب، بین منیری جاوید و ۱۲ فروردین، شماره ۱۳۴۰، تلفن: ۶۶ ۴۶ ۷۳ ۲۳، www.agahbookshop.com

مراکز پخش: پیام امروز (۶۶ ۴۸ ۶۵ ۳۵)، صدای معاصر (۶۶ ۹۷ ۸۵ ۸۲)

۵۰۰۰ تومان

فهرست

پیش‌گفتار.....	۹
فصل اول: مختصری دربارهٔ مقابله.....	۱۱
ملاحظات دربارهٔ زمان: زمان دستوری و زمان غیردستوری.....	۱۳
آیا زمان‌های دستوری در زبان‌های مختلف از الگوی واحدی پیروی می‌کنند؟.....	۱۶
تفاوت زمان‌ها در لهجه‌ها.....	۱۸
تغییر زمان‌های دستوری در بستر زمان تاریخی.....	۱۹
آیا ترجمهٔ بی‌کم‌وکاست زمان‌ها از زبانی به زبان دیگر امکان‌پذیر است؟.....	۲۰
پرسش و تمرین.....	۲۶
فصل دوم: مروری کوتاه بر زمان‌های فارسی امروزی.....	۲۹
۱. مضارع اخباری.....	۳۰
۲. ماضی اخباری.....	۳۱
الف) ماضی مطلق (گذشتهٔ ساده).....	۳۲
ب) ماضی استمراری.....	۳۳
ج) ماضی بعید.....	۳۳
۳. ماضی کامل (ماضی نقلی).....	۳۴
۴. ماضی استمراری کامل.....	۳۵
۵. ماضی بعید کامل.....	۳۶
۶. آینده (مستقبل).....	۳۶
۷. حال در جریان.....	۳۷

۳۸	 گذشته در جریان
۳۸	 آینده نزدیک
۴۰	 پرسش و تمرین
۴۳	 فصل سوم: زمان‌های انگلیسی
۴۳	 الف) تقسیم‌بندی زمان‌های انگلیسی
۴۷	 پرسش و تمرین
۴۷	 ب) انواع زمان‌ها
۴۷	 ۱. حال ساده (Simple Present)
۵۳	 ۲. حال استمراری (Present Continuous)
۵۷	 ۳. حال کامل (ماضی نقلی Present Perfect)
۶۰	 ۴. حال کامل استمراری (Present Perfect Continuous)
۶۲	 ۵. گذشته ساده (Simple Past)
۶۷	 ۶. ماضی استمراری (Past Continuous progressive)
۶۹	 ۷. ماضی بعید (Past Perfect)
۷۱	 ۸. ماضی بعید استمراری (Past Perfect Continuous)
۷۲	 ۹. آینده ساده (Simple Future)
۷۶	 ۱۰. آینده استمراری (Future Continuous)
۷۸	 ۱۱. آینده کامل (Future Perfect)
۸۰	 ۱۲. آینده کامل استمراری (Future Perfect Continuous)
۸۱	 ۱۳. آینده در گذشته (Future in the Past)
۸۴	 ۱۴. آینده در گذشته استمراری (Future in the Past Continuous)
۸۴	 ۱۵. آینده در گذشته کامل (Future in the Past Perfect)
۸۵	 ۱۶. آینده در گذشته کامل استمراری (Future in the Past Perfect Continuous)
۸۵	 پرسش و تمرین
۸۹	 فصل چهارم: زمان پنهان
۸۹	 زمان در زبان اشاره‌ها و حرکت‌ها
۸۹	 زمان در جمله‌های حذفی

پیش‌گفتار

کتاب حاضر در چارچوب زبان‌شناسی کاربردی به توصیف و مقابلهٔ زمان‌های انگلیسی با فارسی می‌پردازد. اهمیت این موضوع تا بدان جاست که توصیف زمان‌های انگلیسی یا فارسی امروزی و یا حتی تحلیل زبان‌شناختی یکی از زمان‌های حال، گذشته، و آینده در یکی از این دو زبان به‌تنهایی می‌تواند موضوع نگارش کتابی مستقل باشد.

زبان‌شناسی نوین و، براساس آن، زبان‌شناسی کاربردی، ازجمله تحلیل مقابله‌ای نظام‌های زبانی، از جدیدترین علوم بشری محسوب می‌شوند که در خارج از کشور ما هر ساله صدها کتاب و مقالهٔ تحقیقی در زمینهٔ رشته‌ها و گرایش‌های گوناگون آن‌ها به رشتهٔ تحریر درمی‌آید. گفتنی است آثار تحقیقی بیست و پنج سال اخیر دربارهٔ زبان بیش از مجموع کارهای انجام‌شده در دو هزار و پانصد سال قبل از آن در همین زمینه است. در سال‌های اخیر بیش از بیست نظریهٔ زبانی مطرح شده است که هیچ‌یک به تمام‌وکمال نظریه‌های دیگر را نفی نکرده است و در عین حال خود نیز به‌تنهایی چستی و چگونگی و سازوکار زبان را به‌تمامی توضیح نداده است. هر ساله انبوهی از تحقیقات نوین در زمینهٔ زبان‌شناسی و رشته‌های متنوع آن انجام می‌شود. چامسکی، زبان‌شناس نامدار و بنیان‌گذار نظریهٔ معروف به دستور گشتاری، در بیست سال اخیر، چهار بار در اندیشه‌های خود تجدیدنظر کرده، و هر بار نظریه‌های خود را پربارتر و کامل‌تر ساخته است.

با توجه به آنچه گفته شد، ضرورت و اهمیت کار در کشور ما، که در آن تألیفات تحقیقی در حوزه یادشده انگشت‌شمار است، آشکار می‌شود.

این نوشته به‌عنوان گامی کوچک در زمینهٔ مقابلهٔ دو جزء از دستور زبان‌های انگلیسی و فارسی امروزی، یعنی زمان‌ها، تدوین شده است. نگارنده، خود، به ضعف‌های کار نه از روی تعارف و تواضع بلکه به‌دلیل آگاهی به بضاعت علمی محدود خود و همچنین نبودن کار اعتراف دارد. هر کار پژوهشی تازه، هر قدر نیز با وسواس و دقت علمی انجام شود، کم‌وبیش با نارسایی‌ها و کاستی‌هایی همراه است و

تنها در گذر زمان و برخورد فعالانه و پیگیرانه اندیشه‌هاست که از کوره واقعیت‌ها بیرون می‌آید و رفته‌رفته از ناخالصی‌ها پیراسته می‌شود تا بدان‌جا که می‌تواند پایه‌ای برای کارهای بعدی قرار گیرد. در این نوشته، برای این‌که با عنوان کلی «مقابله زمان‌ها» برخوردی نسبتاً مشخص صورت گیرد، از بررسی پاره‌ای از ابعاد و جنبه‌های مربوط به زمان، یعنی موارد زیر، صرف‌نظر شده، و مطالعه آن‌ها به نوشته تکمیلی دیگری موکول شده است: معلوم و مجهول، شرطی، وجه التزامی، جمله‌های پرسشی و منفی، و جمله‌های امری.

بدین ترتیب در این کتاب بخش عمده کار را به زمان در جمله‌های خبری مثبت اختصاص داده‌ام، و از سایر مقوله‌ها چشم پوشیده‌ام.

در جریان کار مقابله زمان‌های انگلیسی و فارسی، در هر دو زبان، زبان گفتاری و نوشتاری معیار ملاک کار قرار گرفته است. در این میان زبان انگلیسی، به‌عنوان زبان مبنا (یا از دیدگاه ترجمه، زبان مبدأ) و زبان فارسی زبان مقصد منظور شده است. به عبارت دیگر، در این بررسی کوتاه، که به قصد کاربرد در امر ترجمه و تدریس زبان انگلیسی صورت گرفته است، نخست به توصیف زمان‌های انگلیسی، کاربردها، تنوع‌ها، و جایگزین‌های آن‌ها مبادرت شده است و سپس معادل‌های ممکن و رایج آن‌ها در زبان فارسی آمده است. از توصیف و توضیح گونه‌های لهجه‌ای، حرفه‌ای، فردی، و سبکی صرف‌نظر شده است، مگر در مواردی که اشاره‌ای لازم بود.

در پایان هر قسمت بخش کوتاهی به پرسش و تمرین اختصاص یافته است. هدف از این کار ذهن‌انگیزی و فعال‌تر کردن هرچه بیشتر فکر خواننده است تا از این رهگذر، مسائل را در گستره و ارتباطات ژرف و وسیع آن‌ها و فراتر از چارچوب مطالب کتاب حاضر ملاحظه کند، به‌گونه‌ای که در پایان، خود، پرسش‌های بیشتری مطرح نماید و هم به جست‌وجوی آن‌ها بپردازد.

در این‌جا بر خود فرض می‌دانم از استاد بزرگوار و دانش‌دوست، آقای دکتر علی محمد حق‌شناس، از صمیم قلب سپاسگزاری کنم که در تهیه و تدوین این جزیه مشوق و راهنمای من بودند. آقای دکتر مجدالدین کیوانی، استاد دانشگاه تربیت معلم، که با دقت و وسواس علمی ساعت‌ها از وقت ارزشمند خود را صرف مطالعه دست‌نوشته کتاب نمودند و نکات مهمی را یادآوری کردند، بر گردن من حق دارند؛ از ایشان نیز سپاسگزارم. همچنین لازم می‌دانم از دوست فاضلم، آقای علی صلح‌جو، و دوست و همکار گرامی، آقای منصور عظیمی، مدرس زبان انگلیسی دانشگاه تهران، قدردانی و تشکر نمایم که هریک نکاتی را به بنده گوشزد کردند. در عین حال همه لغزش‌ها و کاستی‌های احتمالی را پیشاپیش بر گردن می‌گیرم، با این امید که کژی‌ها در کوره نقد و نظر سازنده صاحب‌نظران راست گردد و درست بر جای نادرست نشیند.